

Miren Intxausti

Seaskako irakasle beteranoa

«Hizkuntzarekin gozatzea ahortzi zaigu bidean»

Erretreta orain dela bi urte pasatsu hartu zuen arren, lanean aritu da kasik atzo arte. Hendaiko Gure Ikastolako hizkuntza proiektua izan du esku artean, irakaskuntzari lotuak diren hizkuntzak, kasu honetan euskara eta frantsesa, nola kudeatu behar diren finkatzeko ahaleginetan.

GARBINE UBEDA GOIKOETXEA

la berrogei urte irakasten. Zein da zure bilana?

Irakatsi baino gehiago, ikasi egin dudala iruditzen zait; eman dudana baino gehiago zor dudala, eta benetan diot. Interes minimo bat, gogo minimo bat duenak ikasi egiten du eta niri gauzak jakiteko grina pasatu didate ikasleek. Kontabilitate orokorra eginda, zorte izugarria dudala iruditzen zait.

Nork irakatsi dio irakasleari? Zer edo nor izan duzu etsenplu?

Donibane Lohizuneko ikastolan

—eta Hendaikoan azken bi urteetan— lankide izan ditudan gehienak etsenplutzat ditut, arlo jakinen batean apartak izateaz gain, haien dohainak ondokoei pasatzeko grazia hori badutelako. Baina guztien gaitetik ezer jartzekotan, ikasle integratuak aipatuko nituzke. Horiei esker, eskolan zailtasunak dituztenekiko begirada aldatu egin zait guztiz.

Bestalde, pena da baina ofizioan eman ditudan urte mordoan oso gutxitan izan dut besteen lana ikus-terko aukera, gure irakaskuntza horrelakoa izan baita. Irakasleak

gure gelan bizi gara. Beharbada besteren batekin prestatuko dituzu lanak, baina gero zure gelan sartu, atea itxi eta bakarrik gelditzen zara. Azken bi urtez aritu naizen bezala, gela beste irakasle batekin konpartitzea, hori benetan mundiala da.

Zer egiten da atea itxi eta zure mundu horretan gauzak nahi den bezala ez doazenean?

Bakoitza den bezalakoa agertzen da horrelakoetan. Eta normalean, txarretik gehiago ateratzen da. Frustrazioa, tristura sentitzen da... ikasleei

barkamena eskatzea ere egokitzen da zenbaitetan. Gero, autokritika, eta azkenean, ez dakit nondik nora, argiren bat pizten da, eta ilusioak harrapatuta, beste bideren bati ekiten diozu ia konturatu gabe.

Zein izan duzu erronka nagusia, zure buruari helburutzat jarri izan diozuna?

Gu, irakasleak, ikastola osoa, etengabe koa kontraesanean bizi izan garelako iruditzen zait.

Jende askorentzat garrantzi handirik ez duen zerbait garatu nahi izan dugu: euskara, herria, euskal kultura, euskalduntasuna... Jakina, konbentzituak beti izan dira, baina gainerakoentzat arazoa zen. Haurrak irakurtzen eta idazten ikasi ote zuen, matematika maila gaintu duen, frantsesa ikasten ari den edo jakin badakien, hori da espero dena, axola duena. Eta guk irakasleok ere horixe bera indartu dugu, ez genekielako gure egitekoa nola burutu. Harrapatuak izan gara eta azkenean euskarak garrantzi soziala, prestijioa, galdu du apurka. Euskal kultura goratzea edo 'euskaldunak gara eta hau egingo dugu euskaldunak garelako' bezalako diskurtsoak ezin dira, antza, aipatu ere egin. Berdin atariko zaizu bakarren bat esanez mintzeko puntua dela. Ez gara gure herriaz, gure historiak gogoz, indarrez, ilusioz eta prestijioz mintzatzen. Eta era berean, gero eta kezkatuago agertu izan gara beti, irakasleak geroz eta gutxiago mintzatzen direlako euskaraz. Zurrumbilo hori nire buruan argitzen eman ditut azken urteak.

«Iparraldera bizitzera etortzeak Euskal Herria bere osoan ikusteko aukera eman dit»

"Niretzat zorte izugarria izan da Iparraldera bizitzera etortzea. Askotan galdetu izan diot nire buruari nola ulertuko ote nukeen Euskal Herria Lasarten gelditu izan banintz. Han biziz, hango kulturatik edanez, hango euskalduna izango nintzatekeen. Beharbada, oraingo modari jarraituta, Euskal Herrian bi hizkuntza daudela esango nukeen. Ez nintzatekeen aberrazio izugarri horretaz jabetuko. Hona etortzeak ikuspegi zabalagoa eman dit, Euskal Herria bere osoan ikusteko aukera eman dit. Hegoaldean geldituta oso mugatuta zaude euskaldun bezala. Ikastolen munduan sartzeak ere asko lagundu dit, bistan da. Hori gabe, deserrotuago sentituko nintzen. Hona heldu ginen garaian, Iparraldea eta Hegoaldea bereizten dituen bi erderak edo bi erdal kulturak direla esaten zen, alegia, frantsesa eta gaztelania. Batzuek desberdintasuna ikusten zuten tokian loturak ikusten enpeinatu ginen gu, eta garai hartako ARGIA dut eredu: batzen gaituena, euskara da.

Bestalde, beti pentsatu izan da haurrek, ikastolara eramanda, salbatu egingo zutela euskara. Hori gezur handia da, hemen eta Euskal Herri osoan. Ikasleek ez dute nagusia kopiatu besterik egiten. Euskara salbatu behar bada, nagusiei egotzi behar zaie ardua hori, euskaldundu egin behar dira. Euskal Herriko eskola izateko bokazioa duen eskola orok integratzailea izan behar du. Alegia, haur eta gurasoen integratzaile.

Zer izan da zailena?

Irakaskuntza ez da 'zer', baizik eta 'nola'. Haurrei edozer irakats dakieke nola hori zaintzen bada. Eta nire ustez, ezagutzaren kooperatiba da 'nola' edo gakoa.

Ikasleek ondotoxo dakite gelan nork egiten duen euskaraz hobekien, nor den matematiketan ona, nor den korrikalari azkarrena, marrazki politenak nork egiten dituen... Konparatzea ona da, nahiz

eta urte batzuetan horren kontra aritu garen. Konparaketa ikasketaren oinarria da. Kontua da irakasleak nola gestionatzen duen hori, konparaketa nola egiten den. Hori da kooperazioa. Alegia, irakaslea ez da dakien bakarra, eta hori ulertzen denean eta nork zer dakien detektatzen denean, kooperatiba egitea. Gakoa laguntzea da, konfiantza ematea, beti talde handian ez aritzea. Hona denok etortzen gara ikastera eta irakastera.

Horixe da zailena. Gu zaharrak gara, mahaian jarri eta erakustekoak izan gara gu, baina badira benetako artistak. Oso berandu konturatu nintzen beste era horretan lan egin behar dela, talde txikitari aritu behar dela, eta ez dela horrenbeste galdetu behar, eginaraztea eta mugiaraztea dela kontua... Helburua laguntzea da. Ikaslea pertsona nagusi bezala errespetatzea dago horren oinarrian.

Oxangoiti
Hotel Jauregia

Gamarra kalea, 2
Lekeitio (Bizkaia)
94 465 05 55 / 659 303 928
www.oxangoiti.net

Erretreta hartu zuen eguneko omenaldian, ikaslez inguratuta.

Zenbat denbora galdu dugun, zenbat beldur izan den horren atzean.

Zerk merezi zuen arreta gutxiago, zerk gehiago... Zer aldatuko zenuke irakaskuntzan?

Hizkuntzarekin gozatzea ahantzi zaigu bidean. Olerkiak errezipitate, abestea, ondo pasatzea, txisteak kontatzea, barre egitea... Hori guztia bukatu da, ahozkoa gero eta gutxiago lantzen da, eta egiten denean mugimendu guztiz kalkulatu izaten da.

Gaiei dagokienez, iruditzen zait oker gabiltzala. Denbora gehiago eskaini beharko genioke gure gorputza ezagutzeari eta zaintzeari, pertsonari, harremanei, elkar laguntzeari. Jakina, inguruneaz ikasi beharko genuke, erreziklatzen, natura ezagutzen eta zaintzen, baina eginez. Orain hizkuntzak dira moda, eta komunikazioa: Internet, ordenagailua...

Euskararekiko eta ikastolekiko jarrerari dagokienez, zer aldatu da berrogei urteotan?

Lehen bagenuen proiektu bat, eta hori dela medio, enfrentatuta bizi ginen proiektua genuenak eta gainerakoak. Atzetik heldu direnak erpelagoak izan dira. Beldurrez etorri dira eta hasierako zera hori leundu egin da, egoera hori desagertu egin da. Orain ez dakigu zergatik

etortzen diren ikastolara. Esaten zaigunez, talde txikiagoak direlako izan liteke, edo haurrak ongi segituak eta ongi zainduak direlako... Eta euskaragatik ere bai. Beraz, euskara ez da beti ardatz nagusi eta bakarra. Euskara zerbait gehi da. Ingelesa sartuko balitz, gehiago etorriko liriteke, ingelesa ere gehi delako. Horrela bizi dute. Herri eskola egin behar dugula, herrigintzan ari garela, proiektu bat behar dela sinesten duenik gutxi da. Edo beharbada badute eta ez dute esa-

“Euskal Herriko eskola izateko bokazioa duen eskola orok integratzailea izan behar du. Alegia, haur eta gurasoen integratzaile”

ten, euskaldun agertzea ez delako une honetan oso salgarri.

Gero, hainbeste jende abertzale eta euskaldun etorri da Hegoaldetik Hendaiara, eta harrিতa uzten naute, horietariko askok euren haurrak eskola frantsesean sartu dituztelako, ez dituztelako ikastolara ekarri. Horrek zer esan nahi du? Ez dugu geurea baloratzen, bestea da beti inportantea, kasu honetan frantsesa. Han oso euskaldunak behar-

bada, baina begira zer hautu egin duten hona etorrita, haurren plasztizitatearen izenean. Euskara ez da inportantea, ez duguna baloratuz bizi gara euskaldunak.

Gainera, guretzat helburua ez da euskara bakarrik izan, baizik eta euskaraz ikastea, euskal eskola egitea. Guk euskal eskola gure seme-alabekin egin dugu eta denen artean, elkartasunean. Hori da nire harrotasuna. Orain lekukoa pasatzen dut, baina ez bakarrik euskararena, baizik eta Iparraldean euskal eskola eraikitzearena.

Seaskako gurasoei militantzia eskatzen zaie eta parte aktibo izatea. Hortan ere aldatuko ziren gauzak.

Parte hartzea geroz eta eskasagoa dela esaten dute denek, talde guztiek, jendea geroz eta gutxiago inplikatzeko dela, baina nik sekula baino talde gehiago ikusten dut. Lehen, Seaskak antolatzen zituen kantaldiak edo jaialdiak ia bakarrak ziren. Gaurko panoraman ez dago Seaska bakarrik, AEK ere hor dago, eta bertsolariak, herriko taldeak... Ez dakit zer esan, Seaskan parte ez hartzeak ez du esan nahi inon parte hartzen ez denik.

Halere, guraso guztiak animatzen ditut, eta ez lan egitera deitzen dituztenean bakarrik. Ardurak hartzea animatzen ditut. Ardura bat hartzeak ilusioa dakar, aurre egitea; eman eta ikastea esan nahi du.

Haurren nahiz gurasoen euskara mailaz eta erabileraz, zer eboluzio ikusten duzu?

Geletan haurren artean geroz eta erdaldun gehiago dago. Ikasleak erdaldunak badira, gurasoak ere bai, bat edo bestea, zeren eta bietako bat euskalduna ez bada, euskaldunak bestearen hizkuntzan egiten du normalean.

Bestalde, guraso alfabetatuak datoz, lehen ez ziren. Hala ere, nire inpresioa da euskal produktuak ez direla kontsumitzen, helduek ez dituztela kontsumi-

“Euskara ez da inportantea. Ez duguna baloratuz bizi gara euskaldunak”

tzen, eta produktuak diodanean, irratia, telebista, aldizkariak ere barne hartzen ditut. Euskal kantak ere izugarri jeitsi direla iruditzen zait. Irratian bertan ere. Paisaia hori geroz eta erdaldunagoa da. Irakasleok (eta gurasoak) ez badugu gure produktuetan, gure gauzetan sinesten, edo ikasleek behintzat horien orbitan irudikatzen ez bagaituzte, zer nahi duzu egitea hurrek?

Oso zaila ikusten dut euskararen geroa. Eskolari esker, euskararen ezagutza gero eta handiagoa da, eta horretan segitu behar dugu, lana hobeto eginez, noski. Baina erabilerarekin ez da horrela gertatzen.

Lehen, baserriarregatik edo, esaten zen euskaldunak kolonizatu espirtua duela. Orain lehen baino askoz kolonizatuago gaude, orain autokolonizatuta gaude. Geure baitan, helduen baitan dago gakoa, guk aldatu behar dugu jarrera. Ez dugu eskubiderik hurrei ezer eskatzeko.

Euskaldunak beti erakutsi behar du besteak adina dela. Eta ez daukagu ezer demonstratu beharrik. Besteak baino gehiago gara: nik bestea ulertzen dut, bestea da ni ulertzen ez nauena. Geuregan dago gakoa. ■

Gasteizen euskarazko hauek ez galdu:

gaztehitz euskaraz

EUSKARAREN ASTEA

Abenduak 1

Esne Beltza

Noni: Unibertsitate pabilloa. Kultur Campus. Ordua: 19:30

Gastelz kantuz

Noni: Jesus Guridi kontserbatoiak. Ordua: 20:00

Patxi Gallego - Pololoak

Komikiak euskaraz. Non: Zuhua. Ordua: 19:00

35 mm, zinea euskaraz: 80 egunean

Noni: Florida zinema (5. aretoa). Ordua: 20:00

Abenduak 2

Nora: Mikel Urdangarin eta Traspasos

Konferentzia eta dantza. Non: Jesus Guridi kontserbatoiak. Ordua: 20:30

Igo gora

Disiplina aritzeko ikuskitzuna. Non: Gora labana. Ordua: 20:00

Skasti. Kontzertua

Noni: Patal. Ordua: 21:00

35 mm, zinea euskaraz: Salda badago

Noni: Florida zinema (5. aretoa). Ordua: 20:00

Abenduak 3

GAZTEHITZ! KONTZERTUA

OPIUM, HERRIKADA, GARRAXIKA, GOSE, BRONZE, BETAGARRI, DOCTOR DESEO (euskaraz), SU TA GAR, DJ-a

Noni: Mendizoratzeko kiroldegia. Ordua: 17:00 (ate irekiera)

SOK 2"

Noni: Kukal dantza taldea. Principal antzokia. Ordua: 20:30

Abenduak 4

Gol mallako sukaldaritza euskaraz

Edorta Lamo | A. fuego negro (jateketa) eta Igar Zalacain (Arzak jateketa)ren laborategia

Noni: Kikilsalda kultur elkarteak. Ordua: 12:00

Plazatik plazera

Bertsolariak (Maialen Lujanbika, Anjeloni Egaña) decimikak eta puyatxoak

Noni: Jimmy Jazz aretoa. Ordua: 20:30

Etorri eta gozatu gurekin!

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala